

Az európai uniós intézmények angol nyelvű dokumentumainak lexikai sajátosságai

Trebits Anna

Jelen kutatásom célja, hogy feltárja az uniós intézmények által kiadott angol nyelvű dokumentumok nyelvhasználatának szókincsbeli jellemzőit. Az Európai Unió sajátos nyelvhasználatának kutatási hátterét az európai uniós és politikai szaknyelvi kutatások adják (Klaudy & Bart, 2003; Chilton & Schäffner, 1997). Az EU-val kapcsolatos szövegek túlnyomó része országok közötti többoldalú megállapodások, szerződések, irányelvek, határozatok vagy éppen vitaanyagok formájában jelenik meg, ezért a politikai szaknyelv részét képezi (Károly, 2007). Az EU sokrétű tevékenységének megfelelően a szövegek gyakran a jogi, gazdasági vagy üzleti hivatalos szövegek műfajainak jellegzetességeit mutatják.

A kutatási kérdéseim arra irányulnak, hogy feltérképezzék, melyek azok az általános- és szaknyelvi lexikai elemek, amelyek ismerete elengedhetetlen azok számára, akik uniós intézményekben, vagy azokkal együttműködve kívánnak dolgozni. A kérdések a következők:

1. Melyek azok a lexikai elemek, amelyek a leggyakrabban fordulnak elő az uniós dokumentumokban?
2. Milyen szókapcsolatokban fordulnak elő a fent említett lexikai elemek?
3. A leggyakoribb lexikai elemeknek – amennyiben több jelentésük és/vagy szóösszetételük létezik - mely jelentései fordulnak elő legtöbbször az angol EU szaknyelvben?

Egy európai uniós szöveget tartalmazó, körülbelül 200 000,- szavas angol nyelvű korpusz szolgál a kutatásom alapjául. A korpuszt a következő szempontok szerint állítottam össze:

- a szövegek között arányosan elosztva szerepel minden olyan terület, amellyel az Európai Unió aktívan foglalkozik (például: gazdaság, környezetvédelem, igazságszolgáltatás, oktatás, stb.),
- a szövegek a mai nyelvhasználatot tükrözik, többségükben az utóbbi 6-7 évben keletkeztek,
- a szövegek között szerepelnek az Európai Felvételi Iroda (European Personnel Selection Office, EPSO) próba vizsgatesztjei, (melyeken minden uniós állásra pályázónak sikeresen kell teljesítenie),
- a szövegek szabadon letölthetők/hozzáférhetők az Európai Unió honlapjáról.

A korpusz-alapú vizsgálat jelentősége és hasznossága többek között abban áll, hogy valós, a szövegekben természetes módon előforduló szóhasználati jellegzetességek tárhatók fel a segítségével (Biber, Conrad, & Reppen, 1998). A vizsgálódásaimhoz két számítógépes program nyújtott segítséget: Paul Nation RANGE - Lexical Frequency Profile programja és a WORDSMITH 3.0. Az elemzések során kvantitatív és kvalitatív módszerek kombinációját használtam. Szógyakoriság-lista elkészítésével választottam ki azokat a főneveket, mellékneveket, igéket valamint kötőszókat és prepozíciókat, amelyeket kontextusba helyezve is megjelenítettem konkordancia listák segítségével. A szövegben talált lexikai minták bemutatása és értelmezése fontos részét képezi a dolgozatnak, hiszen a lexikai elemek vizsgálata adja a szaknyelvi képzés egyik alapvető részét. A kutatás eredménye egy olyan szógyűjtemény, amely eligazít az EU intézmények szóhasználatában. A kutatás nyelvpedagógiai relevanciáját az adja, hogy az eredmények az EU szaknyelvoktatásban közvetlenül felhasználhatók, valamint beépíthetők a különböző felsőoktatási intézmények EU és nemzetközi kapcsolatok szakjainak tantervébe.

Hivatkozások:

Biber, D., Conrad, S., Reppen, R. 1998. *Corpus Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Chilton, P., Schäffner, C. 1997. Discourse and Politics. In: Van Dijk, T.A. (ed.) Discourse as Social Interaction. Thousand Oaks, USA: Sage Publications, 207-226.
- Károly K. 2007. Szövegtan és fordítás. Budapest: Akadémiai kiadó.
- Klaudy K., Bart I. 2003. EU-fordítóiskola. Európai uniós szövegek fordítása angolról magyarra. Budapest: Corvina.